

INFORMATOR ANTYKORUPCYJNY DLA PACJENTÓW SZPITALA POWIATOWEGO IM. ALFREDA SOKOŁOWSKIEGO W ZŁOTOWIE

Świadczenia zdrowotne udzielane w szpitalu i przychodni osobom ubezpieczonym są zazwyczaj finansowane w całości przez Narodowy Fundusz Zdrowia - leczenie i diagnostyka w naszym Szpitalu nie wymaga więc jakichkolwiek dopłat czy prezentów.

Niniejszy Informator ma za zadanie przybliżyć Państwu, czym jest korupcja w ochronie zdrowia oraz w jakie środki ochrony prawo wyposaża pacjenta przy zetknięciu z sytuacjami noszącymi znamiona korupcji. Ukazując przykładowe sytuacje opisujące zjawisko korupcji. Informator wskazuje, co należy zrobić i do kogo się udać, aby móc skutecznie walczyć z korupcją.

Celem jego jest też uświadomienie, iż korupcja jest przestępstwem ściganym z urzędu, za które grozi odpowiedzialność karna. Z korupcją można i trzeba walczyć, zaś w walce z sytuacjami noszącymi znamiona korupcji pacjent nie jest sam. Wiele jednak zależy właśnie od niego samego i od tego, czy nie będzie obojętny i przełamie znową milczenia. "Wręczający łapówkę może uniknąć odpowiedzialności karnej, jeśli powiadomi organa ścigania zanim te same się o tym fakcie dowiedzą".

W dalszej części Informatora znajdziecie Państwo więcej praktycznych wskazówek w jaki sposób można podziękować personelowi medycznemu za opiekę i pomoc w trudnych chwilach swojej choroby lub leczenia kogoś bliskiego.

CZYM JEST KORUPCJA?

Definicja prawna

W myśl przepisu art. 1 ust. 3a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, korupcją, w rozumieniu ustawy, jest czyn:

- a) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- b) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- c) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub

- wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odzwajemnienie;
- d) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odzwajemnienie.

Kategorie działań korupcyjnych

1. Sprzedajność urzędnicza (art. 228 Kodeksu karnego), polega na:

- a) przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy;
- b) przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy za zachowanie stanowiące naruszenie przepisów prawa;
- c) uzależnieniu wykonania czynności służbowej od otrzymania korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy;
- d) żądaniu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy, w związku z pełnieniem funkcji publicznej.

2. Przekupstwo (art. 229 Kodeksu karnego), polega na:

- a) udzieleniu albo obiecaniu udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji;
- b) skłonieniu osoby pełniącej funkcję publiczną do naruszenia przepisów prawa lub udzieleniu albo złożeniu obietnicy udzielenia takiej osobie korzyści majątkowej lub osobistej za naruszenie przepisów prawa;
- c) udzieleniu albo złożeniu obietnicy udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w państwie obcym lub w organizacji międzynarodowej, w związku z pełnieniem tej funkcji.

3. Płatna protekcja (art. 230 Kodeksu karnego), polega na:

- a) podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę poprzez powoływanie się na wpływy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi albo wywoływanie przekonania innej osoby lub utwierdzenie jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów.

4. Czynna płatna protekcja, zwana też handlem wpływami (art. 230a Kodeksu karnego), polega na:

- a) udzieleniu albo złożeniu obietnicy udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej,

samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, polegające na bezprawnym wywarciu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji.

5. Nadużycie władzy (art. 231 Kodeksu karnego) polega na:

- a) działaniu na szkodę interesu publicznego lub prywatnego poprzez przekroczenie swoich uprawnień lub niedopełnienie obowiązków;
- b) działaniu na szkodę interesu publicznego lub prywatnego poprzez przekroczenie swoich uprawnień lub niedopełnienie obowiązków, by osiągnąć korzyść majątkową lub osobistą;
- c) nieumyślnym przekroczeniu swoich uprawnień lub niedopełnieniu obowiązków, jeśli wyrządzona szkoda jest istotna.

6. Poświadczenie nieprawdy w dokumencie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 271 § 3 Kodeksu karnego).

7. Udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jak również działanie w porozumieniu z inną osobą na szkodę właścicieli mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany (art. 305 § 1 Kodeksu karnego).

8. Konflikt interesów: jest to szczególnie niebezpieczny mechanizm w funkcjonowaniu instytucji publicznych, w tym w jednostkach ochrony zdrowia. O konflikcie interesów mówimy wówczas, gdy osoba podejmująca rozstrzygnięcie w określonej sferze spraw publicznych lub uczestnicząca w przygotowaniu tego rozstrzygnięcia, ma lub może mieć osobisty interes w sposobie załatwienia sprawy. Do konfliktu dochodzi nie tylko wtedy, gdy osoba ta w danej sprawie działa w osobistym interesie, ale także, gdy istnieje choćby tylko teoretyczna możliwość, że interes ten przeważa nad troską o interes publiczny.

W życiu codziennym **korupcja** to oferowanie korzyści majątkowych w zamian za „załatwienie” określonej sprawy, jak również wykorzystanie stanowiska służbowego do uzyskania prywatnych korzyści majątkowych, natomiast **oszustwo** to celowe wprowadzenie innej osoby w błąd lub nie wyprowadzanie jej z błędu i następnie wykorzystanie tego do osiągnięcia korzyści majątkowej. **Łapownictwo** to otrzymanie korzyści majątkowej lub osobistej lub żądanie takiej korzyści za wykonanie usługi medycznej. **Płatna protekcja** - powołanie się na wpływy w Szpitalu Powiatowym im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie i podjęcie się pośrednictwa w załatwieniu lub przyspieszeniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą.

W pierwszej kolejności musimy sobie odpowiedzieć na pytanie, czy chcemy płacić za coś, za co już tak naprawdę zapłaciliśmy, płacąc składki na ubezpieczenie zdrowotne, jak również, czy chcemy, jako społeczeństwo, finansować nienależne świadczenia, zasiłki i renty uzyskane za pomocą „łapówki”. Korupcja w ochronie zdrowia pociąga za sobą także bardzo znaczące straty finansowe.

GDZIE MOŻEMY SIĘ NATKNAĆ NA DZIAŁANIA KORUPCYJNE?

W ochronie zdrowia zjawisko korupcji może pojawić się potencjalnie w wielu obszarach, w tym może mieć miejsce w kontaktach pacjentów bądź ich bliskich z personelem medycznym i innymi osobami pracującymi w podmiotach leczniczych. Z przypadkami korupcji pacjent może się zetknąć już w momencie pierwszej wizyty lekarskiej, przed przyjęciem do szpitala, w procesie leczenia lub pobytu w oddziale, a także na etapie wypisu do domu.

Szczególnie trudne do wyeliminowania jest zjawisko, kiedy pod pozorem wyrazów wdzięczności dochodzi do wręczania przez pacjentów wartościowych prezentów (np. ekskluzywnych alkoholi), czy też ofiarowania różnych świadczeń w naturze. To jedna z form korupcji i nie należy jej traktować jako „zwyczajowo” przyjętej formy wyrażenia podziękowania lub grzeczności.

Wśród pacjentów i członków ich rodzin powszechne jest przekonanie, że „lekarzowi lub pielęgniarce (położnej) należy coś dać”. Wręczenie korzyści majątkowej ma zagwarantować lepszą jakość i profesjonalizm udzielanego świadczenia opieki zdrowotnej, dołożenie troski i staranności - mówiąc wprost - ma zapewnić przychylność i lepsze traktowanie ze strony pracowników ochrony zdrowia.

PRZYKŁADY POPEŁNIANIA PRZESTĘPSTWA ŁAPOWNICTWA

- a) lekarz żąda od Pacjenta opłaty (lub innych nienależnych korzyści majątkowych) za udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej, skierowania na badania diagnostyczne lub wysokospecjalistyczne;
- b) pacjent wręcza nienależne korzyści majątkowe (np. pieniądze) ordynatorowi/lekarzowi kierującemu oddziałem szpitalnym za obietnicę wykonania operacji lub zabiegu przez konkretnego lekarza pacjent (członkowie jego rodziny) wręczają pielęgniarce lub położnej przed zakończeniem leczenia i wypisem ze szpitala nienależne korzyści majątkowe (łapówkę, prezenty) za bardziej troskliwą i staranną opiekę;
- c) pacjent wręcza lekarzowi łapówkę za obietnicę przyspieszenia terminu udzielenia specjalistycznego świadczenia opieki zdrowotnej, które nie było uzasadnione względami medycznymi;
- d) pacjent wręcza pracownikowi administracji łapówkę za obietnicę szybszego wydania żądanych przez niego dokumentów;
- e) wymaganie płatnej wizyty pacjenta w prywatnym gabinecie lekarskim przed przyjęciem na oddział jako warunek przyjęcia;
- f) lekarz za łapówkę (lub inne korzyści majątkowe) wypisuje recepty na leki (w tym na leki refundowane ze środków publicznych) dla „nieprawdziwych” osób, często fałszując przy tym dokumentację medyczną innych pacjentów.

CO POWINIEN ZROBIĆ PACJENT:

- a) NIE DAWAĆ
- b) NIE PROPONOWAĆ
- c) REAGOWAĆ

Znakomita większość pracowników ochrony zdrowia to wspaniali, troskliwi, doskonale wykształceni fachowcy, którzy z najwyższą starannością i najlepszą wiedzą udzielają nam świadczeń opieki zdrowotnej i mamy do nich pełne zaufanie.

Jeśli jednak zdarzy się sytuacja, w której ktoś sugeruje lub wręcz żąda wniesienia opłaty lub innych korzyści majątkowych za udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej finansowanego ze środków publicznych (w ramach ubezpieczenia zdrowotnego lub finansowanych z budżetu państwa), to nie przyjmuj tej propozycji.

Proponując wręczenie łapówki, musisz liczyć się z tym, że Twoje działanie może zostać zgłoszone przez osobę, którą próbowałeś skorumpować (np. lekarza, pielęgniarkę lub położną). Wtedy to Ty będziesz sprawcą przestępstwa i poniesiesz karę. Pamiętaj, że osoby te również mają obowiązek zgłoszenia wszelkich przypadków skierowania do niech propozycji korupcyjnych przez pacjentów lub inne osoby.

GDZIE ZGŁOSIĆ PRZYPADEK ZAISTNIENIA KORUPCJI?

1. Dyrektor Szpitala Powiatowego im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie
2. Pełnomocnik ds. praw pacjenta
3. Rzecznik praw pacjenta
4. Policja i prokuratura
5. Samorządy zawodowe

PERSONEL NASZEGO SZPITALA NIE OCZEKUJE DOWODÓW WDZIĘCZNOŚCI ZA WYKONANE USŁUGI MEDYCZNE.

Jeśli pacjent lub jego bliscy chcą wyrazić swoją wdzięczność, mogą to zrobić jedynie po zakończeniu leczenia i wypisie ze szpitala, w formie np.:

1. Podziękowanie pisemne osobie, której chcemy podziękować przekazane na ręce lekarza kierującego oddziałem lub dyrekcji szpitala (jest brane pod uwagę w ocenie pracownika)
2. Podziękowanie w prasie, radio, TV (kształtuje pozytywny wizerunek szpitala w środowisku)
3. Kwiaty, kawa, ciasto

Przypominamy, że próby przekazania pieniędzy personelowi medycznemu za opiekę podczas pobytu w szpitalu są korupcją podlegającą karze. Wywołują trudne i stresujące dla personelu sytuacje. Korupcja czy jej podejrzenie może położyć się cieniem na opinii pracownika, nastrożyć mu wiele problemów i zaszkodzić wizerunkowi całego zespołu.

GDZIE SZUKAĆ POMOCNYCH INFORMACJI?

W poszukiwaniu informacji, jak zachować się w przypadku zetknięcia się z przypadkami korupcji w ochronie zdrowia, pacjenci mogą kierować swoje zapytania do różnych instytucji, w tym:

1. Rzecznik Praw Pacjenta ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa; tel. 22 532 82 50, e-mail: kancelaria@rpp.gov.pl, strona: www.rpp.gov.pl, ogólnopolska bezpłatna infolinia: 800 190 590 czynna pon. - pt. w godz. 8.00-20.00, gdzie można zgłaszać wszystkie przypadki korupcji.
2. Ministerstwo Zdrowia ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa, tel. 022 634 96 00, strona www.gov.pl/zdrowie, e-mail: kancelaria@mz.gov.pl).
3. Wielkopolski Oddział Wojewódzki NFZ w Poznaniu 61-823 Poznań, ul. Piekary 14/15, VIII piętro, pok. 801-802 pn.-pt. w godz. 8:00 – 16:00, tel. 61 850 60 75, 61 658 04 07, 61 658 04 51 Całodobowa bezpłatna infolinia dla pacjentów tel. 800 800 805 (dla połączeń stacjonarnych), pn.-pt. w godz. 8.00-16.00, tel. 61 850 60 36, 61 850 60 72 Osoby niesłyszące- kontakt nieslyszacy@nfzpoznan.pl.
4. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji ul. S. Batorego 5, 02-591 Warszawa, tel. 22 621 20 20, 222 500 112, strona www.mswia.gov.pl Centralne Biuro Antykorupcyjne al. Ujazdowskie 9, 00-583 Warszawa, zgłoszenie korupcji tel. 800 808 808, e-mail: sygnal@cba.gov.pl kontakt: e-mail: bip@cba.gov.pl, tel. 22 437 22 22, strona www.cba.gov.pl, www.antykorupcja.gov.pl.
5. Wielkopolska Izba Lekarska, Delegatura w Pile, 64-920 Piła, ul. Kryniczna 2, tel. 67 212 04 87 7. Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych z siedzibą w Pile, 64-920 Piła, ul. Motylewska 7, tel. 67 351 94 25.

oraz organizacje pozarządowe zajmujące się szeroko rozumianą problematyką korupcji w ochronie zdrowia:

1. Fundacja im. Stefana Batorego ul. Sapieżyńska 10 a, 00-215 Warszawa, tel. 22 536 02 00, e-mail: batory@batory.org.pl, strona www.batory.org.pl
2. Helsińska Fundacja Praw Człowieka ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa, tel. 22 556 44 40, e-mail: hfhr@hfhrpol.waw.pl, strona www.hfhr.pl
3. Instytut Spraw Publicznych ul. Szpitalna 5, 00-031 Warszawa, tel. 22 556 42 61, e-mail: isp@isp.org.pl, strona www.isp.org.pl
4. Europejska Sieć do Spraw Oszustw i Korupcji w Ochronie Zdrowia (EHFCN) - to organizacja międzynarodowa o charakterze non-profit, która działa zgodnie z belgijskim prawem o organizacjach pozarządowych. Siedziba EHFCN mieści się w Brukseli: (211 av. de Tervueren, 1150 Brussels, Belgium; Tel. +32 (0) 2 739 75 07 or +31 (0) 6 57 27 49 39; strona office@ehfcn.org),
5. Polski Oddział Banku Światowego Warszawskie Centrum Finansowe, ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa, tel. 22 520 80 00 email: dkowalska@worldbank.org.pl, www.worldbank.org.pl.
6. Transparency International Polska, ul. Ordynacka 9, 00-364 Warszawa, tel. 22 828 92 43, strona www.transparency.pl.